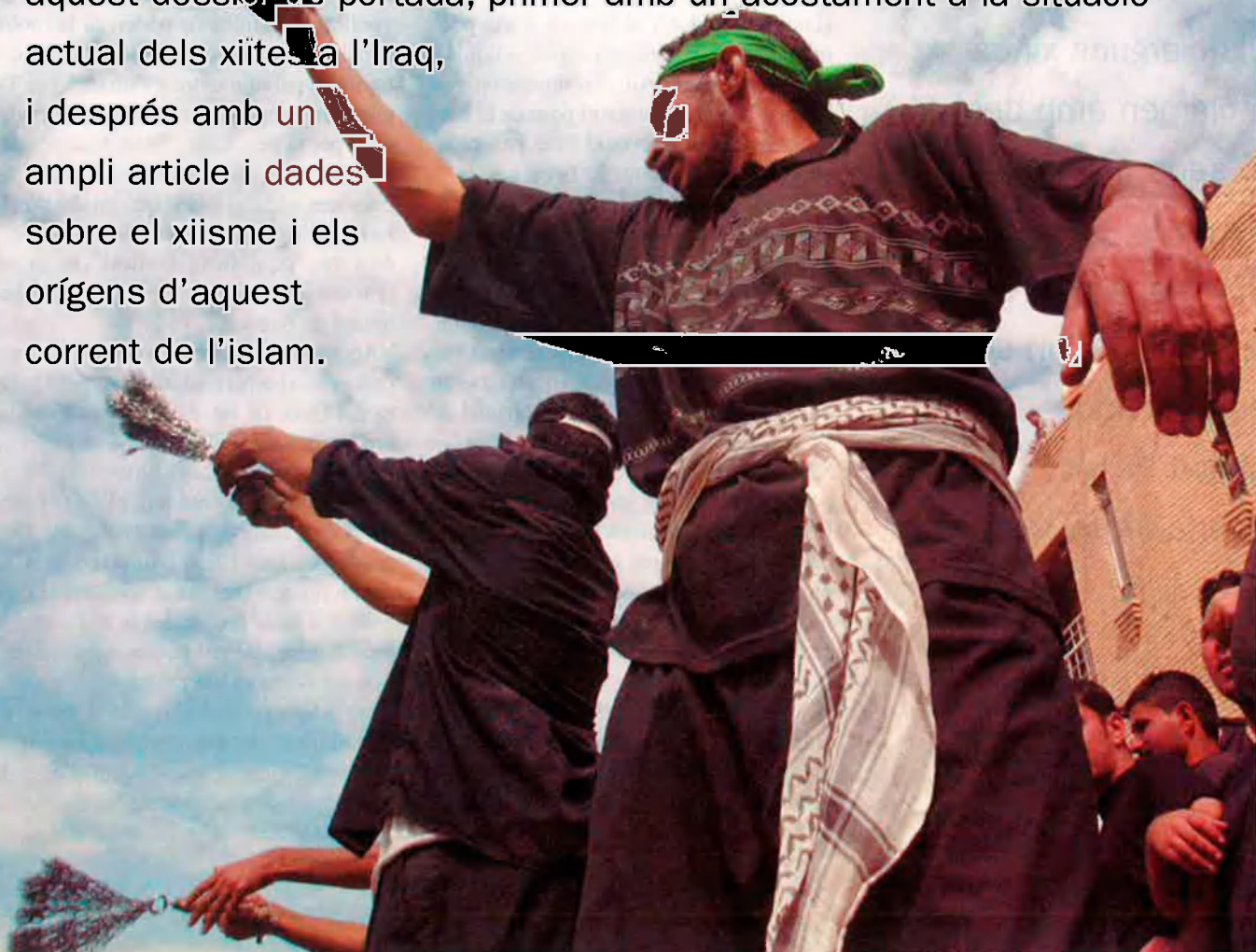

Xiïtes, els marginats de l'islam

Derrocat Saddam Hussein, el nou Iraq haurà de comptar per força amb els xiïtes del sud del país, fins ara marginats com els ha pertocat històricament arreu del món islàmic. Però què volen realment els xiïtes de l'Iraq? Són com els seus coreligionaris de l'Iran o el Líban? I com són els xiïtes en general, d'on ve aquesta fama de radicals i propensos al martiri abans de claudicar? Això és el que intentem explicar en aquest dossier de portada, primer amb un acostament a la situació actual dels xiïtes a l'Iraq, i després amb un ampli article i dades sobre el xiisme i els orígens d'aquest corrent de l'islam.

Turbant i kalàixnikov

Els clergues xiïtes
reclamen amb decisió
la seua porció
de poder a Bagdad.
El malson nord-americà,
la creació d'un segon
estat religiós
al golf Pèrsic,
podria fer-se realitat.

No hi ha res en la petita construcció de tova amb el número 18 que ens indique que darrere d'aquesta senzilla entrada de fusta resideix l'autoritat espiritual d'una de les grans comunitats religioses del món i, potser, l'home més influent de l'Iraq. Dos sentinelles amb unes *dixaixes* desgastades, el vestit masculí àrab, patrullen davant de la casa privada del gran aiatol·là Sayid Alí al-Sistani. Cada pocs minuts arriben pelegrins del reliquiari sagrat de l'imam Alí, murmuren en veu baixa una oració, besen el pom de la porta i freguen amb fervor el front i els muscles en el greixós mur de la casa.

De tant en tant s'obre la porta i uns homes seriosos amb turbants blancs, barbes retallades amb pulcritud i vestidures tallars acabades de planxar se'n van cap al carreró ombrívol. Sense dir una paraula, aquests fidels a la recerca de consell l'abandonen i desapareixen en el laberint de cases de Najaf, el centre espiritual de l'islam xiïta.

No fa gaire, però, l'atenció de l'opinió pública mundial es va girar envers Karbala, la ciutat germana de Najaf, situada noranta quilòmetres al sud de Bagdad, on es van aplegar per commemorar la mort del màrtir Hussein, nét del profeta, dos milions llargs de creients. Molts es flagel·laven extàticament les espatlles fins que sagnaven, es feien talls al cap amb espases esmolades fins al defalliment, per demostrar així la fermesa de la seua fe: una manifestació tradicional de la devoció xiïta que el sunnita Saddam

havia prohibit. Més de catorze milions d'iraquians, si fa no fa el 60% de la població, pertanyen al xiisme, el corrent de l'imam Alí, que els xiïtes veuen com el successor legítim de Mahoma i el fundador de la seua teologia.

Ara els seus líders, gairebé tots exalumnes d'Al-Hawza, l'escola religiosa de Najaf dirigida pel gran aiatol·là Sistani, plantegen amb fermesa la seua reivindicació política de poder. Si la mobilització de les masses decidira sobre qui tindrà la paraula entre l'Eufrates i el Tigris, sense cap mena de dubte el poder seria per al xeic xiïta. "No a Amèrica, no a Saddam!", clamen milers i milers de persones a la metròpoli que un dia dominaven els sunnites. "*Jumhuria Islamia!*", és a dir, "república islàmica!", és el segon crit de guerra que ressonava pel bulevard de Saadun.

Aquest lema espanta sobretot els venedors nord-americans de la darrera guerra del Golf; de fet, és literalment el mateix amb el qual els iranians van marxar pels carrers de Teheran l'hivern de 1978-1979. Com aleshores feia el líder i savi de Najaf, Ruhollah Khomeini, els dirigents xiïtes de l'Iraq exigeixen avui un règim intransigent de la xara, en el qual hauran d'estar prohibides la televisió, els jocs d'atzar, les pel·lícules estrangeres i que les dones es maquillen.

Jay Garner, l'administrador civil de Washington per a la postguerra a l'Iraq, va declarar en el seu discurs d'entrada a Bagdad que pensava que "hi havia una bona quantitat d'influència iraniana"

Un grup de pelegrins xiïtes exhibeixen cartells amb els rostres de l'imam Hussein (al centre), Muhàmmad Sadeq al-Sadr (dreta) i l'ayatol·là Ali Sistani (a l'esquerra), el principal líder dels xiïtes arreu del món, en una marxa de Karbala a Bagdad el passat 20 d'abril.

darrere d'aquesta mena d'objectius. Així i tot, espera que les protestes antiamericanes s'extingescen aviat i que la situació es tranquil·litze.

Encara no se sap en què basa Garner el seu optimisme. Encara més: els mul·làs iranians exerceixen una influència considerable a l'Iraq des de la fi de la guerra i, a dir veritat, disposen d'un monopoli informatiu: l'única emissora televisiva que, ara com ara, pot emetre en la freqüència terrestre és Al-Alam, que emet des de Teheran en llengua àrab i que fa propaganda a favor d'un règim dels mul·làs.

Gairebé cada hora apareix en pantalla, per exemple, l'ayatol·là Muhàmmad Baqir al-Hakim, que des del 1980 viu exiliat a l'Iran, des d'on dirigeix el Consell Suprem per a la Revolució Islàmica a l'Iraq (CSRII), qui també és un dels candidats amb més possibilitats de governar el país.

Possiblement Jay Garner subestima la força i la sorprenent eficàcia d'alguns líders radicals xiïtes. Els xeics locals han

aprofitat astutament el buit de poder causat per la caiguda del règim de Saddam i ja han aconseguit alguns progressos.

Sembla que els nord-americans acaben de fer-se la idea que, fins a nova ordre, a Karbala i Najaf, als baluards dels xiïtes, seran les autoritats religioses les que hi governaran. Conta un marine nord-americà, des de la seua base fora de la ciutat, que, en total, es van sentir dos trets durant la presa de Najaf. Un comitè de clergues va aparèixer al costat dels nord-americans i va prometre expulsar tots els funcionaris fidels a Saddam i fer que l'administració civil funcionara sense dificultats.

De fet, a Najaf funcionen fins i tot els semàfors, encara que ningú no en fa cas, en un acte de desobediència alliberadora després d'anys de tirania.

Al costat de la base dels marines, als afores de Najaf, resideix de fa pocs dies Abd al-Muneim Abud, el nou cap de la policia, de quaranta-sis anys. L'antic coronel de l'exèrcit iraquí ha estat designat amb el suport dels nord-americans.

Ell afirma que ja formava part de l'oposició de manera activa abans de la guerra, encara que els islamistes de la ciutat ho neguen.

Ibrahim al-Waili, el representant local d'un nou partit xiïta a Najaf, l'acusa de ser un bevedor i antic home de confiança del règim de Saddam, i més d'un dignatari religiós pressiona els comandants nord-americans per aconseguir que destitueixen Abud.

Aquesta hostilitat potser té menys a veure amb l'afecció a l'alcohol del cap de la policia que amb el delicadíssim cas que investiga: la mort violenta del xeic Abul Majid al-Khoei, arribat en un avió dels nord-americans, que va ser apunyalat fa poques setmanes al pati interior de la mesquita de l'imam Alí.

L'assassinat d'Al-Khoei va fer sortir a la llum del dia les diferències que hi ha entre els clergues xiïtes. Aquestes desavinences, que fins ara no s'havien tingut gaire en compte, seran, no obstant això, decisòries per a l'evolució dels esdeveniments en el nou Iraq. Es perfila un cis-

EL SETMANARI EL TEMPS
CONVOCA EL III PREMI
DE PERIODISME
D'INVESTIGACIÓ
RAMON BARNILS

La dotació del premi
serà de 3.333 euros.
Els treballs, inèdits i escrits
en català, hauran de
presentar-se al setmanari
EL TEMPS
(Av. del Baró de Càrcer
40, 13. 46001 València)
abans del 30 de setembre.

L'obra guanyadora serà publicada
al setmanari EL TEMPS.

El premi es farà públic durant
el sopar de lliurament dels
Premis Octubre que tindrà lloc
a València el 25 d'octubre de 2003.

Per a més informació:

EL TEMPS
Av. Baró de Càrcer, 40, 13
46001 València
Tel. 963 535 109 o Fax: 963 534 569
eltemps@eltemps.net
<http://www.eltemps.net>

III PREMI DE
PERIODISME
D'INVESTIGACIÓ
RAMON
BARNILS

ELTEMPS

ma entre els tradicionalistes, que s'estimen més quedar-se tots sols amb Déu, i els xiïtes radicals, decidits a ocupar l'escenari polític.

"Najaf condemna l'assassinat del xeic Al-Khoei", es pot llegir en una pancarta davant de l'entrada de la mesquita de l'imam Alí. Aquesta declaració prové del cercle del gran aiatol·là Sistani, el líder espiritual de Najaf, la paraula del qual té valor també a les escoles alcoràniques de Ghom a l'Iran i als centres xiïtes del Líban.

Sistani, que ja es va mostrar prudent amb les *fatwes* de caràcter polític, sembla haver optat per mantenir-se a l'expectativa pel que fa a la presència dels EUA al seu país.

Amb prou feines hi ha qui es veja amb cor de posar en qüestió l'autoritat teològica indiscutible de Sistani, llevat de Muqtada al-Sadr, el descendent més jove de la nissaga d'aiatol·làs iraquians més influent. Saddam va ordenar d'executar el seu pare, un oncle i una tia. L'experiència teològica del jove xeic pot ser tan pobre com rica és la seua credibilitat política.

Al-Sadr critica el seu rival Sistani, que "mentre Saddam ocupava el poder no es va voler implicar mai en res", i afirma que, avui dia, la tasca d'un clergue xiïta va més enllà de l'estudi devot de l'Alcorà. Això ho rebut Sistani, que va comunicar a un grup de joves mul·làs que cercaven consell: "Us heu de decidir, o continueu amb el turbant o continueu amb el kalàixnikov."

La majoria dels dirigents xiïtes encara defuig prendre les armes contra els Estats Units. Fins i tot els líders del partit ultrareligiós, durament perseguit per Saddam, Al-Dawa ("la crida"), que van muntar el quarter principal a l'ombra del santuari d'Alí a Najaf, estan expectants i tolerants: "Som pacífics, fins que algú practica la violència contra nosaltres."

Enmig de tot el caos i del fervor religiós de la setmana passada, segons sembla, no va ser saquejat cap més temple de qualsevol altra comunitat religiosa en tot el país.

Bernhard Zand

© Der Spiegel - EL TEMPS
Traducció: Àngels Giménez